

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Stefan August
Nazwisko: Starczewski
Miejsce urodzenia: Konstancin-Jeziorna
Data urodzenia: 27-05-1935
Imię ojca: Piotr
Imię matki: Zofia
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Stefan Starczewski od 6.01.1977 został objęty Sprawą Operacyjnego Sprawdzenia (SOS) krypt. „Stefan” założoną przez Wydz. III KSMO pod nr. 16534. Poddany inwigilacji na podstawie doniesienia agenturalnego jako podejrzany o udział w „nielegalnych strukturach” i prowadzenie „nielegalnej propagandy politycznej”. Doniesienie przekazał 22.12.1976 Wydz. IV Dep. III MSW informując, że Stefan Starczewski zaangażował się w działalność KOR i organizuje w swoim mieszkaniu spotkania członków KOR z „uczestnikami zajęć czerwcowych w Ursusie i Radomiu, przeciwko którym prowadzone są aktualnie postępowania karne”. Sprawę przejął 1.07.1978 Wydz. III-2 KSMO, przekształcając ją 18.07.1978 na Sprawę Operacyjnego Rozpracowania (SOR) o tym samym krypt. SOR został przekwalifikowany 27.04.1988 na Kwestionariusz Ewidencyjny. W kartotece odnotowano, że od września 1988 włączył się w działania Komitetu Helsińskiego, a w grudniu został członkiem Komitetu Obywatelskiego przy Lechu Wałęsie. Prowadzenie KE zakończono 14.09.1989 z powodu „zaniechania wrogiej działalności”. Materiały złożone 9.10.1989 w archiwum Wydz. „C” SUSW pod nr 10347/II, zostały komisyjnie zniszczone 20.12.1989 (protokół brakowania nr 084/89).</p>		<p>Materiały zniszczone. Wpis na podstawie zapisów ewidencyjno-kartotecznych i meldunku operacyjnego z akt IPN BU 0247/438 (6632/II), t. 1, k. 10v.</p>
<p>Akta osobowe Stefana Starczewskiego jako pracownika Regionu Mazowsze NSZZ „Solidarność” przejęte przez SB po wprowadzeniu stanu wojennego. Stefan Starczewski od 1.02.1981 był kierownikiem Zespołu Oświaty i Wychowania Regionu. W zachowanym w aktach niedatowanym życiorysie stwierdził, że za współpracę z KOR i niezależnymi wydawnictwami raz został zmuszony do złożenia wypowiedzenia z pracy, a raz został zwolniony i od 1978 roku pozostawał bezrobotny. Materiały złożone 23.03.1984 w archiwum Biura „C” MSW pod nr. 52345/II, zostały zmikrofilmowane 18.03.1985 pod nr. 9769/2. Akta zniszczone w 1989 (protokół brakowania nr 108), zachowany mikrofilm.</p>		<p>Mikrofilm IPN BU 01222/2212 (9769/2).</p>

Stefan Starczewski jako działacz Regionu Mazowsze NSZZ "Solidarność" „w związku działalnością szczególnie groźną dla bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego” został wytypowany do internowania już 24.01.1981. Wniosek o internowanie uzasadniony był działalnością od 1968, kiedy wziął udział w „wydarzeniach marcowych”, następnie aktywną współpracą z KSS KOR od 1977 i redagowaniem „nielegalnego czasopisma antysocjalistycznego «Krytyka»” od września 1978, co podsumowano stwierdzeniem, że „jest rzeczywistym wrogiem Polski Ludowej”. Po wprowadzeniu stanu wojennego zatrzymany 13.12.1981 o godz. 9.30 w Warszawie i internowany na wniosek Wydz. III-2 KSMO. Osadzony w Ośrodku Odosobnienia Warszawa-Białoleka. Otrzymał przepustkę 3.07.1982 na okres leczenia w szpitalu. Ze względu na jego stan zdrowia Wydz. III-2 KSMO wnioskował 12.07.1982 o uchylenie decyzji o internowaniu. Zwolniony z 23.07.1982.

IPN BU 0787/549 (4030/III), mikrofilm IPN BU 01326/1828 (4030/2).

Stefan Starczewski występuje w aktach Sprawy Operacyjnego Sprawdzenia, a potem Rozpracowania (SOR) krypt. „Rozwiedzeni” prowadzonej w latach 1977-1989 przez Wydz. III i III-2 KSMO i SUSW pod nr. 16533. SOR dotyczyła jego byłej żony. W meldunku operacyjnym Wydz. III KSMO z 6.01.1977 odnotowano, że Wydz. IV Dep. III MSW przekazał 22.12.1976 informację, że Stefan Starczewski i jego ówczesna żona podjęli współpracę z KOR i w swoim warszawskim mieszkaniu organizują spotkania członków KOR z „uczestnikami zajęć czerwcowych w Ursusie i Radomiu, przeciwko którym prowadzone są aktualnie postępowania karne”. Z powodu „wspierania osób prowadzących wrogą działalność polityczną i represjonowanych za tę działalność” Wydz. III KSMO objął kontrolą operacyjną oboje małżonków. W meldunku z 15.06.1977 znalazła się informacja, że wraz z 391 innymi osobami podpisał petycję do Sejmu PRL o zwolnienie z aresztów członków i współpracowników KOR. Na początku listopada 1978 przygotowywał druk drugiego numeru podziemnego pisma „Krytyka”. W marcu 1979 w drodze na wykład w Zbroszy [Dużej] był zatrzymany przez MO i osadzony w areszcie w Radomiu na 48 godzin. Odnotowano przeprowadzenie z nim 22.10.1985 rozmowy ostrzegawczej po podpisaniu „apelu węgierskiego” w rocznicę powstania węgierskiego 1956. W analizie sprawy z 23.02.1987 znalazły się informacje, że Stefan Starczewski w 1957 był aresztowany i przez kilka miesięcy przebywał w więzieniu przy ul. Rakowieckiej, a w latach 60 napisał powieść, „która nie została dopuszczona do druku przez cenzurę”. Podczas internowania „prezentował negatywną postawę wobec wprowadzonego stanu wojennego, a także nie chciał podejmować żadnych kontaktów z pracownikami Ośrodka [Odosobnienia] i Służby Bezpieczeństwa. Napisał skargę do gen. W. Jaruzelskiego na temat opieki zdrowotnej nad internowanymi, która zdaniem Starczewskiego była skandaliczna”.

IPN BU 0247/438 (6632/II), t. 1, k. 10v, 22v, 56, t. 2, k. 6, 7v-8, 9v, 13v, 15v, 29-32, 65-66, 83-86v, 91, 92-92v, 94, t. 3, k. 7v, 10, 29, t. 4, k. 11-12, 15v, 79v,

Stefan Starczewski występuje w aktach Sprawy Operacyjnego Rozpracowania (SOR) krypt. „Madryt” prowadzonej w latach 1984-1989 przez Wydz. II Dep. II MSW pod nr. 88882. Rozpracowanie dotyczyło działalności Komitetu Helsińskiego w Polsce, który dokumentował przypadki łamania przez władze PRL „podstawowych praw człowieka i obywatela”. Stefan Starczewski uczestniczył w pracach Komitetu i znalazł się wśród jego członków, którzy ujawnili się 24.07.1988. Sygnował pisma Komitetu: oświadczenie z 6.09.1988 o prawie do tworzenia związków zawodowych, negocjowania w sprawach spornych i strajków w razie fiaska rokowań, list z 8.10.1988 na ten sam temat do marszałka Sejmu PRL i list z 1.02.1989 do premiera PRL o interwencję po zajęciach w Czechosłowacji (16–21.01.1989) i w tejże sprawie z 23.02.1989 do rządów państw sygnatariuszy aktu końcowego Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie oraz list z 25.02.1989 do ministra sprawiedliwości z postulatami zmian w prawie karnym PRL. Wg notatki z 5.01.1989 brał udział „w opracowaniu większości dokumentów sygnowanych przez Komitet Helsiński, a także był głównym dysponentem środków finansowych na rzecz Komitetu”.

IPN BU 0248/45 (55433/II), t. 1, k. 3, 101v, 103, 106, 127, 133, 144, 157, t. 2, k. 101, 104.

Stefan Starczewski występuje w sporządzonych przez MSW stenogramach z obrad „okrągłego stołu”, w których uczestniczył jako przedstawiciel NSZZ „Solidarność”. W aktach stenogram jego wystąpienia z 22.02.1989 na posiedzeniu Podzespołu do spraw nauki, oświaty i postępu technicznego.

IPN BU 353/50, k. 99-102.

Stefan Starczewski na wniosek Wydz. III KSMO był od 20.01.1977 objęty zakazem wyjazdów zagranicznych na dwa lata do 1979. Zastrzeżenie wyjazdów było przedłużane w kolejnych latach: do 1981, do 1983, do 1985, do 1987. W 1983 roku nie otrzymał paszportu na podróż do Francji. Zakaz wyjazdów anulowany 18.01.1988.

Wpis na podstawie zapisów kartotecznych.